

Bylos, kuriose šalys sudarė taikų susitarimą *2017 m. sausio 1 d. duomenimis*

1. **Raišelis prieš Lietuvą** (Nr. 37195/97), 2000-02-29 sprendimas,
2. **Siaurusevičius prieš Lietuvą** (Nr. 50551/99), 2003-12-04 sprendimas,
3. **Grudikis prieš Lietuvą** (Nr. 65663/01), 2004-01-29 nutarimas,
4. **Gadliauskas prieš Lietuvą** (Nr. 62741/00), 2004-05-27 sprendimas,
5. **Juodsnukis prieš Lietuvą** (Nr. 19048/03), 2006-10-10 nutarimas,
6. **Kambangu prieš Lietuvą** (Nr. 59619/00), 2007-07-19 sprendimas,
7. **Grudzinskienė prieš Lietuvą** (Nr. 31438/04), 2009-06-09 nutarimas,
8. **Aurimaa prieš Lietuvą** (Nr. 17144/06), 2010-06-08 nutarimas,
9. **Pyrantienė prieš Lietuvą** (Nr. 45092/07), 2015-01-27 sprendimas (*dėl teisingo atlyginimo*),
10. **Noreikienė ir Noreika prieš Lietuvą** (Nr. 17285/08), 2016-10-04 sprendimas (*dėl teisingo atlyginimo*),
11. **Tunaitis prieš Lietuvą** (Nr. 42927/08), 2016-10-04 sprendimas (*dėl teisingo atlyginimo*),
12. **Grigaliūnienė prieš Lietuvą** (Nr. 42322/09), 2016-10-18 sprendimas (*dėl teisingo atlyginimo*)

Raišelis prieš Lietuvą (Nr. 37195/97), 2000-02-29 sprendimas

S. Raišelis pateikė peticiją Europos Žmogaus Teisių Komisijai 1997 m. liepos 17 d. Remdamasis Konvencijos 5 straipsnio 1, 2 ir 3 dalimis pareiškėjas skundėsi dėl jo prevencinio sulaikymo teisėtumo, dėl to, kad valdžios institucijos jo neinformavo apie to sulaikymo priežastis ir jo skubiai nepristatė teisėjui ar kitam pareigūnui.

1999 m. kovo 2 d. S. Raišelio peticija buvo pripažinta priimtina, tačiau byla nebuvo nagrinėta iš esmės, nes 2000 m. sausio 5 d. Teismas gavo pareiškėjo atstovo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovo Europos Žmogaus Teisių Teisme pasirašytą deklaraciją, kuria byloje buvo priimtas taikus susitarimas.

Šioje byloje pirmą kartą Lietuvos Respublikai pasiekus taikų susitarimą su pareiškėju, pagal kurį Vyriausybė įsipareigojo sumokėti 12 000 litų kompensaciją, Teismas nusprendė išbraukti bylą iš sąrašo.

Siaurusevičius prieš Lietuvą (Nr. 50551/99), 2003-12-04 sprendimas

2002 m. gegužės 30 d. Teismas paskelbė V. Siaurusevičiaus peticiją iš dalies priimtina. Priimtina buvo pripažinta peticijos dalis dėl 6 straipsnio pažeidimų (teisės į teisingą teismą pažeidimas pirmoje ir apeliacinėje instancijoje; šališkas teismas; gynybos teisių atėmimas; nekaltumo prezumpcijos pažeidimas), o pareiškėjo skundai dėl Konvencijos 7 Protokolo 2 straipsnio pažeidimo (teisės apskūsti ribojimas) buvo atmesti kaip aiškiai nepagrįsti pagal Konvencijos 35 straipsnio 3 dalį.

Atsižvelgęs į tai, kad bylos šalys taikiai susitarė, Teismas patvirtino taikų susitarimą ir išbraukė bylą iš sąrašo.

Grudikis prieš Lietuvą (Nr. 65663/01), 2004-01-29 nutarimas

Pareiškėjas Egidijus Grudikis į Teismą kreipėsi dėl baudžiamosios bylos, kurioje buvo įtariamuju, nagrinėjimo trukmės nesuderinamumo su Konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtintu

„įmanomai trumpiausio laiko“ reikalavimu. Minėta baudžiamoji byla buvo iškelta 1996 metais. Ikitėisminis tyrimas joje buvo nutrauktas 2004 m. sausio 12 d. Šiaulių apygardos prokuratūros nutarimu, nesurinkus pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamųjų kaltę (Baudžiamojo proceso kodekso 212 straipsnio 2 punktas).

Teismas, remdamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovo Europos Žmogaus Teisių Teisme ir pareiškėjo atstovo pasirašytais Deklaracijomis dėl taikaus susitarimo, 2004 m. sausio 29 d. nutarimu patvirtino taikų susitarimą ir išbraukė bylą iš sąrašo.

Gadliauskas prieš Lietuvą (Nr. 62741/00), 2004-05-27 sprendimas

Pareiškėjas Ramūnas Gadliauskas į Teismą kreipėsi dėl baudžiamosios bylos, kurioje buvo įtariamuoju, nagrinėjimo trukmės nesuderinamumo su Konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtintu „įmanomai trumpiausio laiko“ reikalavimu. Minėta baudžiamoji byla buvo iškelta 1996 metais. Ikitėisminis tyrimas joje buvo nutrauktas 2004 m. sausio 12 d. Šiaulių apygardos prokuratūros nutarimu, nesurinkus pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamųjų kaltę (Baudžiamojo proceso kodekso 212 straipsnio 2 punktas).

Teismas 2003 m. spalio 16 d. nusprendė pripažinti R. Gadliausko peticiją dėl Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies priimtina. Po to, kai 2003 m. spalio 22 d. Teismo Trečiojo skyriaus kancleris pasiūlė bylos šalims apsvarstyti taikaus susitarimo galimybę, Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir pareiškėjas susitarė siekti taikaus susitarimo minėtoje byloje prieš Lietuvą ir susiderėjo dėl konkrečių taikaus susitarimo sąlygų.

Teismas, remdamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovo Europos Žmogaus Teisių Teisme ir pareiškėjo atstovo pasirašytais Deklaracijomis dėl taikaus susitarimo, patvirtino taikų susitarimą byloje ir išbraukė ją iš sąrašo.

Juodsnukis prieš Lietuvą (Nr. 19048/03), 2006-10-10 nutarimas

Teismas priėmė nutarimą, patvirtinantį Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir pareiškėjo Romo Juodsnukio sudarytą taikų susitarimą. Šalių sudaryto taikaus susitarimo, pagrįsto pagarba žmogaus teisėms, pagrindu Vyriausybė įsipareigoja sumokėti pareiškėjui 15 tūkstančių litų.

Pareiškėjas skundėsi dėl drausmės arešto teisėtumo, teisės į teismą, teisingo teismo garantijų, teisėtumo principo bei nebaudimo du kartus už tą patį teisės pažeidimą pažeidimų.

Kambangu prieš Lietuvą (Nr. 59619/00), 2007-07-19 sprendimas

Teismas priėmė sprendimą, patvirtinantį Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir pareiškėjo – Angolos piliečio Pedro Katunda Kambangu - sudarytą taikų susitarimą. Taikaus susitarimas buvo sudarytas Teismui tarpininkaujant. Taikaus susitarimo sąlygos buvo patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. spalio 11 d. nutarimu Nr. 1074.

Pagal šalių sudarytą taikų susitarimą, pagrįstą pagarba žmogaus teisėms, Vyriausybė įsipareigojo sumokėti pareiškėjui 10 tūkstančių eurų (34 528 litus) turtinei ir neturtinei žalai atlyginti bei bylinėjimosi išlaidoms padengti.

Atsižvelgdamas į šį šalių sudarytą taikų susitarimą, Teismas išbraukė šią peticiją iš bylų sąrašo. Taikaus susitarimo sudarymas reiškia, kad bylos nagrinėjimas yra baigtas ir pareiškėjas nebegalės paduoti Europos Žmogaus Teisių Teismui tokios pat peticijos prieš Lietuvą.

Primename, kad pareiškėjas skundėsi Teismui dėl jo pristatymo į Užsieniečių registravimo centrą Lietuvoje ir laikymo jame teisėtumo, tvirtindamas, kad buvo pažeisti Konvencijos 5 straipsnio (teisė į laisvę ir saugumą) 1 ir 4 dalys bei 13 straipsnis (teisė į veiksmingą teisinę gynybos priemonę). Pareiškėjas buvo apgyvendintas Užsieniečių registravimo centre nuo 1998 iki 2000 metų. Pastebėtina, kad pareiškėjo apgyvendinimo šiame centre metu nebuvo jokių įstatyminių nuostatų, reglamentuojančių tokį apgyvendinimą. 2005 m. kovo 17 d. Teismas priėmė nutarimą,

kuriuo paskelbė šį pareiškimą iš dalies priimtinu (priimtinais pripažinti skundai dėl Konvencijos 5 straipsnio 1 ir 4 dalių pažeidimo).

Grudzinskienė prieš Lietuvą (Nr. 31438/04), 2009-06-09 nutarimas

Teismas, atsižvelgęs į Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir pareiškėjos Gražinos Grudzinskienės sudarytą taikų susitarimą, priėmė nutarimą išbraukti pareiškimą iš bylų sąrašo. Taikus susitarimas buvo sudarytas Teismui tarpininkaujant. Jo sąlygos buvo patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. balandžio 1 d. nutarimu Nr. 231.

Pareiškėja skundėsi dėl informacijos bei nuotraukų, susijusių su jos velionio vyro privačiu ir šeimos gyvenimu paviešinimo dienraštyje „Lietuvos rytas“, teigdama, kad minėta publikacija pažeidė jos ir jos velionio vyro teisę į privatų gyvenimą, įtvirtintą Konvencijos 8 straipsnyje.

Pagal šalių sudarytą taikų susitarimą, pagrįstą pagarba žmogaus teisėms, Vyriausybė įsipareigojo sumokėti pareiškėjai 7 tūkstančius eurų turtinei ir neturtinei žalai atlyginti bei bylinėjimosi išlaidoms padengti. Taikaus susitarimo sudarymas reiškia, kad bylos nagrinėjimas yra baigtas.

Aurimaa prieš Lietuvą (Nr. 17144/06), 2010-06-08 nutarimas

Teismas priėmė nutarimą išbraukti iš sąrašo bylą Aurimaa prieš Lietuvą dėl šalių pasiekto taikaus susitarimo. Suomijos pilietis Kari Johannes Aurimaa, remdamasis Konvencijos 6 straipsnio (teisė į teisingą bylos nagrinėjimą) 1 dalimi, skundėsi Teismui dėl pernelyg ilgos baudžiamojo bei civilinio procesų trukmės. Baudžiamojoje byloje dėl autoįvykio, kurioje pareiškėjas buvo pripažintas nukentėjusiuoju, tik po 5 metų, priėmus nuosprendį, jam buvo pripažinta teisė į civilinio ieškinio patenkinimą. Civilinio ieškinio dydžio klausimas buvo perduotas nagrinėti civilinio proceso tvarka, dėl to dar labiau užtruko pareiškėjo civilinių teisių nustatymas.

Kaip ir daugelyje bylų dėl ilgo proceso, Teismas, remdamasis savo praktika panašiose bylose, pasiūlė taikaus susitarimo sąlygas. Pagal šalių sudarytą taikų susitarimą, pagrįstą pagarba žmogaus teisėms, Vyriausybė įsipareigojo sumokėti pareiškėjai 2 400 eurų turtinei ir neturtinei žalai atlyginti bei bylinėjimosi išlaidoms padengti, o pareiškėjas – atsisakyti bet kokių tolesnių skundų prieš Lietuvą, susijusių su jo pareiškimo faktais. Minėtas nutarimas reiškia, kad bylos nagrinėjimas yra baigtas.

Pyrantienė prieš Lietuvą (Nr. 45092/07), 2015-01-27 sprendimas (dėl teisingo atlyginimo)

Teismas priėmė sprendimą, patvirtinantį Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir pareiškėjos pasiektą taikų susitarimą dėl teisingo atlyginimo. Primintina, kad 2013 m. lapkričio 12 d. Teismo sprendimu byloje *Pyrantienė prieš Lietuvą* buvo konstatuotas Konvencijos 1 Protokolo 1 straipsnio (nuosavybės apsauga) pažeidimas dėl to, kad pareiškėjai nebuvo tinkamai kompensuota už atimtą žemės sklypą, nacionaliniams teismams priteisus žemės pirkimo-pardavimo metu sumokėtą investicinių čekių sumos piniginių ekvivalentą - 1 466,16 litus. Žalos atlyginimo pagal Konvencijos 41 straipsnį klausimą Teismas atidėjo, atsižvelgdamas į jo sudėtingumą ir į galimybę valstybei atsakovei ir pareiškėjai susitarti taikiai, nurodė per 6 mėnesius nuo sprendimo įsiteisėjimo dienos pagal Konvencijos 44 straipsnio 2 dalį pranešti apie bet kokią pasiektą susitarimą.

Teisingumo ministro 2014 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. 1R-126 sudaryta darbo grupė, išanalizavusi taikaus susitarimo su pareiškėja sudarymo galimybę, atsižvelgdama į byloje pareikštus reikalavimus dėl teisingo atlyginimo, aktualią Teismo bei nacionalinių teismų jurisprudenciją bei kitas bylai reikšmingas aplinkybes, pateikė siūlymus dėl galimų taikaus susitarimo sąlygų. Vyriausybei pritarus Darbo grupės išvadų pagrindu parengtomis taikaus susitarimo sąlygoms ir pareiškėjos atstovui su jomis sutikus, buvo pasirašytas taikus susitarimas dėl teisingo atlyginimo, kuriuo Vyriausybė įsipareigojo sumokėti 9 706 eurų ir taip atlyginti pareiškėjai patirtą turtinę ir neturtinę žalą bei bylinėjimosi išlaidoms ir kaštams padengti. Minėtu 2015 m. sausio 27 d.

sprendimu Teismas patvirtino taikų susitarimą ir pagal Konvencijos 39 straipsnio 3 dalį išbraukė peticiją iš savo bylų sąrašo, taikaus susitarimo sąlygų vykdymo priežiūrą perduodamas Ministrų komitetui.

Noreikienė ir Noreika prieš Lietuvą (Nr. 17285/08), 2016-10-04 sprendimas (dėl teisingo atlyginimo)

Teismas priėmė sprendimą, patvirtinantį Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir pareiškėjų pasiektą taikų susitarimą dėl teisingo atlyginimo. Primintina, kad 2015 m. lapkričio 24 d. sprendimu Teismas Konvencijos Pirmojo Protokolo 1 straipsnio (nuosavybės apsauga) pažeidimą konstatavo dėl to, kad sprendimas parduoti pareiškėjams žemės sklypą buvo priimtas neteisėtai, o jį panaikinus, nebuvo užtikrintas teisingos interesų pusiausvyros principas, pareiškėjai patyrė pernelyg didelę naštą. Spręsdamas dėl žalos atlyginimo pagal Konvencijos 41 straipsnį, Teismas atkreipė dėmesį, kad klausimas nėra parengtas sprendimui, todėl jį atidėjo ir, atsižvelgdamas į galimybę valstybei atsakovei ir pareiškėjams susitarti, nurodė per 6 mėnesius nuo sprendimo įsiteisėjimo dienos pagal Konvencijos 44 straipsnio 2 dalį pranešti apie bet kokį pasiektą susitarimą.

Derybų metu, vadovaudamasi EŽTT suformuota praktika, pagal kurią reikalaujama teisinga pusiausvyra tarp bendrojo visuomenės intereso ir asmens pagrindinių teisių apsaugos reikalavimų užtikrinama tada, kai asmenims, netekusiems nuosavybės, išmokama kompensacija atspindi jos rinkos vertę nuosavybės paėmimo metu, ir konkrečios bylos aplinkybėmis, šalys taikiai sutarė dėl teisingo atlyginimo dydžio. 2016 m. spalio 4 d. sprendimu Teismas pritarė šalių sudarytam taikiam susitarimui ir išbraukė teisingo atlyginimo nagrinėjimo klausimą iš bylų sąrašo. Pagal šalių sudarytą taikų susitarimą Vyriausybė įsipareigojo sumokėti pareiškėjams 86 596,39 eurus turčinės žalos atlyginimą, 8 000 eurų neturčinės žalos atlyginimą ir 700 eurų bylinėjimosi išlaidų.

Tunaitis prieš Lietuvą (Nr. 42927/08), 2016-10-04 sprendimas (dėl teisingo atlyginimo)

Teismas priėmė sprendimą, patvirtinantį Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir pareiškėjo pasiektą taikų susitarimą dėl teisingo atlyginimo. Primintina, kad 2015 m. lapkričio 24 d. sprendimu Teismas Konvencijos Pirmojo Protokolo 1 straipsnio (nuosavybės apsauga) pažeidimą konstatavo dėl to, kad sprendimas parduoti pareiškėjui žemės sklypą buvo priimtas neteisėtai, o jį panaikinus, nebuvo užtikrintas teisingos interesų pusiausvyros principas, pareiškėjas patyrė pernelyg didelę naštą. Spręsdamas dėl žalos atlyginimo pagal Konvencijos 41 straipsnį, Teismas atkreipė dėmesį, kad klausimas nėra parengtas sprendimui, todėl jį atidėjo ir, atsižvelgdamas į galimybę valstybei atsakovei ir pareiškėjui susitarti, nurodė per 6 mėnesius nuo sprendimo įsiteisėjimo dienos pagal Konvencijos 44 straipsnio 2 dalį pranešti apie bet kokį pasiektą susitarimą.

Derybų metu, vadovaudamasi EŽTT suformuota praktika, pagal kurią reikalaujama teisinga pusiausvyra tarp bendrojo visuomenės intereso ir asmens pagrindinių teisių apsaugos reikalavimų užtikrinama tada, kai asmenims, netekusiems nuosavybės, išmokama kompensacija atspindi jos rinkos vertę nuosavybės paėmimo metu, ir konkrečios bylos aplinkybėmis, šalys taikiai sutarė dėl teisingo atlyginimo dydžio. 2016 m. spalio 4 d. sprendimu Teismas pritarė šalių sudarytam taikiam susitarimui ir išbraukė teisingo atlyginimo nagrinėjimo klausimą iš bylų sąrašo. Pagal šalių sudarytą taikų susitarimą Vyriausybė įsipareigojo sumokėti pareiškėjui 10 116,25 eurus turčinės žalos atlyginimui, 7 000 eurų neturčinės žalos atlyginimui ir 3 884,94 eurus bylinėjimosi išlaidų.

Grigaliūnienė prieš Lietuvą (Nr. 42322/09), 2016-10-18 sprendimas (dėl teisingo atlyginimo)

Teismas priėmė sprendimą, patvirtinantį Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir pareiškėjos pasiektą taikų susitarimą dėl teisingo atlyginimo. Primintina, kad Teismas 2016 m. vasario 23 d. sprendimu nurodė, kad nacionalinio teismo sprendimas nemokėti pareiškėjai sklypo rinkos vertės gali būti pateisinamas, nes atitinkami žemės sklypai buvo įsigyti už itin žemą kainą, tačiau priteista suma vis dėlto nekompensavo pareiškėjos patirtų neigiamų padarinių netekus žemės. Spręsdamas

dėl žalos atlyginimo pareiškėjai pagal Konvencijos 41 straipsnį, Teismas atkreipė dėmesį, kad klausimas nėra parengtas sprendimui, todėl jį atidėjo ir, atsižvelgdamas į galimybę valstybei atsakovei ir pareiškėjai susitarti, nurodė per 3 mėnesius nuo sprendimo įsiteisėjimo dienos pranešti apie bet kokį pasiektą susitarimą.

Derybų metu, vadovaudamosi EŽTT suformuota praktika, pagal kurią reikalaujama teisinga pusiausvyra tarp bendrojo visuomenės intereso ir asmens pagrindinių teisių apsaugos reikalavimų užtikrinama tada, kai asmenims, netekusiems nuosavybės, išmokama kompensacija atspindi jos rinkos vertę nuosavybės paėmimo metu, ir konkrečios bylos aplinkybėmis, šalys taikiai sutarė dėl teisingo atlyginimo dydžio. 2016 m. spalio 18 d. sprendimu Teismas pritarė šalių sudarytam taikiam susitarimui ir išbraukė teisingo atlyginimo nagrinėjimo klausimą iš bylų sąrašo. Pagal šalių sudarytą taikų susitarimą Vyriausybė įsipareigojo sumokėti pareiškėjai 21 909,52 eurus turtinės žalos atlyginimui, 5 500 eurų neturtinės žalos atlyginimui ir 1000 eurų bylinėjimosi išlaidų.